



INVENTOINTIRAPORTTI

Porvoo

Onaksen saariston arkeologinen inventointi

29.7.–2.8. ja 29.8.2013



MUSEOVIRASTO

KULTTUURIYMPÄRISTÖN HOITO | ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT

Vesa Laulumaa

Tiivistelmä

Porvoon Onaksen saaristossa tehtiin arkeologinen inventointi 29.7.–2.8 ja 28.8.2013. Inventointi liittyi alueella vireillä olevaan osayleiskaavaan. Inventoijana oli tutkija Vesa Laulumaa Museoviraston Arkeologisista kenttäpalveluista. Inventointialue oli vesialueet mukaan lukien noin 70 neliökilometriä, josta maa-alueita noin 14 neliökilometriä alueella sijaitsee lähes sata saarta ja luotoa. Suurimmat saaret alueella ovat Onas, Kalvö, Bodö ja Pirttisaari. Viimeksi mainitusta ei vuonna 2013 inventoitu Metsähallituksen vuonna 2009 (Jansson 2010) kulttuuriperintöinventoinnissa tutkittua aluetta.

Inventointialueelta tunnettiin ennestään viisi muinaisjäännöskohdetta: kaksi jatulintarhaa, yksi kallioon tehty hakkaus, kivikehä ja ns. Napoleonin kivi. Inventoinnissa rekisteröitiin kuusi uutta kohdetta: kaksi todennäköisesti pronssikautista hautaröykkiötä, kaksi kummelia, yksi kompassiruusu ja yksi asuinpaikka. Kalvön saarelta löytynyt pronssikautinen hautaröykkiö on erityisen hieno, sillä sen keskellä on säilynyt kivipaaseista tehty arkkurakennelma.

Sisällysluettelo

Tiivistelmä

Arkistotiedot

| | |
|--|---|
| 1. Johdanto | 1 |
| 2. Inventointialue ja sen tutkimushistoria | 1 |
| 3. Inventoinnin kulku ja tulokset | 2 |
| 3.1 Kalvö | 2 |
| 3.2 Onas | 3 |
| 3.3 Pirttisaari (Pirttisaari, Bodö, Hamnholmen ja Lästholmen | 4 |
| 3.4 Muut saaret | 5 |
| 4. Yhteenveto | 6 |
| 5. Kuvaluettelo | 7 |
| 6. Lähdeluettelo | 8 |
| 7. Kohdeluettelo ja kohdekuvaukset | 9 |

Liitekartta. Inventointialue ja kohteet

Arkistotiedot

Tutkimus: Porvoon Onaksen saariston arkeologinen inventointi
Tutkimuksen suorittaja: Vesa Laulumaa/ Museovirasto, Kulttuuriympäristön hoito-osasto,
Arkeologiset kenttäpalvelut
Tutkimuksen tilaaja: Porvoon kaupunki, kaupunkisuunnittelu, PL 23, 06101 Porvoo
Tutkimusalueen laajuus: Noin 70 km²
Kenttätyöaika: 29.7.–2.8. ja 29.8.2013

Löydöt: -
Valokuvat: AKDG3191–3197, AKDG32733275

Alkuperäinen tutkimusraportti on Museoviraston arkistossa, Sturenkatu 2a, 00100 Helsinki. Kopio on toimitettu työn tilaajalle ja Itä-Uudenmaan maakuntamuseoon Porvooseen

1. Johdanto

Porvoon Onaksen saaristoalueelle suunnitellaan uutta osayleiskaavaa. Alueen kulttuuriympäristöstä on tehty selvitys vuonna 2001 (Joutsalmi 2001). Museovirasto kuitenkin ehdotti lausunnossaan vuonna 2008 (dnro 303/303/2008) alueen systemaattista arkeologista inventointia tietojen ajantasaisuuden varmistamiseksi. Keväällä 2013 Porvoon kaupunki valitsi tarjousten perusteella inventoinnin tekijäksi Museoviraston arkeologiset kenttäpalvelut. Inventoijana toimi tutkija Vesa Laulumaa ja työ tehtiin 29.7.–2.8. ja 29.8.2013.

Tämä raportti on täydennys vuoden 2001 kulttuuriympäristöselvitykseen arkeologisten kohteiden osalta. Onaksen saariston historiaa, kulttuurimaisemaa ja rakennushistoriaa on käsitelty kattavasti Joutsalmen selvityksessä eikä kyseisiä asioita käsitellä tässä raportissa. Alueen luonto- ja maisemaselvityksestä (Kärkkäinen 2006) saa tietoja mm. luonnonhistoriasta, suojelualueista, kasvillisuudesta ja eläimistöä.

2. Inventointialue ja sen tutkimushistoria

Vuoden 2013 inventointialue ei kata koko yleiskaava-aluetta, vaan siitä on jätetty pois alueet, jotka Metsähallitus tutki vuoden 2009 Söderskärin ja Långörenin saariston Natura 2000-alueen sekä Gloscholmenin ja Pirttisaaren kulttuuriperintöinventoinnissa. Inventointialueen koko, vesialueet mukaan lukien, on noin 70 neliökilometriä. Osayleiskaavan maapinta-ala on 1520 hehtaaria, mutta vuoden 2013 inventointi ei käsittänyt koko alaa, vaan hieman vähemmän, arviolta noin 1400 hehtaaria.

Inventointialue sijaitsee Porvoon Emäsalon ja Kilpilahden kohdalla, niiden eteläpuolella. Alueen pohjoisosa on sisäsaaristoa ja Onaksen saaren eteläpuoleinen alue kuuluu jo ulkosaaristoon. Suurimmat saaret inventointialueella ovat Kalvö, Onas, Pirttisaari ja Bodö. Alueelta tunnettiin ennestään viisi muinaisjäännöstä.

Inventointialueen saaret ovat kallioisia, maaperä koostuu yleensä ohuesta moreenikerroksesta. Kasvillisuus kallioalueiden tuntumassa on kuivahkoa kangasta, notkelmissa ja alavilla paikoilla metsätyyppi on tuore, usein kuusivaltainen, sekametsä. Isommilta saarilta löytyy myös pieniä, ohutturpeisia soita.

Jääkauden jälkeen maankohoaminen on vaikuttanut myös Suomenlahden rannikolla, jossa kohoaminen on kuitenkin ollut aina huomattavasti hitaampaa kuin Pohjanlahdella. Nykyisin maankohoamisen nopeus on noin 3 mm vuodessa. Onaksen saariston korkeimmat kohdat (25–30 m meren pinnan yläpuolella) paljastuivat kivikaudella, Itämeren Litorina-vaiheen aikana, noin 6000–7000 vuotta sitten. Kivikaudelle ajoittuvia kohteita alueelta ei tunneta ja ilmeisesti kivikauden aikaiset karut luodot ja saaret eivät olleetkaan soveliaita asutukselle. Vuoden 2013 inventoinnissa löytyneet pronssikautiset hautaröykkiöt ovat tällä hetkellä varhaisimmat merkit ihmisen toiminnasta Onaksen saaristossa. Ne sijaitsevat noin 20 metrin korkeudella, kalliopohjalla. Pronssikaudella (noin 1500–500 eaa) merenpinta on ollut noin 8-12 metriä korkeammalla kuin nykyisin, joten aivan rannassa haudat eivät ole sijainneet. Selvästi esihistoriallisiksi kohteiksi ajoitettavia kohteita ei ole muita. Alueelta tunnetut jatulintarhat ovat todennäköisesti historialliselta ajalta. Saarien luontaisiin kivikoihin tehtyjä rakennelmia tai tilapäisiä tuulensuojia on mahdoton ajoittaa, yleisesti niitä on pidetty kuitenkin historialliseen aikaan kuuluvina.

Arkeologinen tutkimus alueella on ollut hyvin vähäistä. Arkeologista inventointia tai kaivauksia ei ole tehty, vaan kenttätutkimukset ovat olleet pelkästään kohteiden tarkastuksia. Arkeologien suurin mielenkiinto on kohdistunut jatulintarhoihin, erityisesti Rågskärin jatulintarhaa on käyty tarkastamassa moneen otteeseen. Arkeologisen tutkimuksen vähyyteen on vaikuttanut epäilemättä se, että alueella liikkumiseen tarvitaan vene ja toisaalta alueen arkeologinen potentiaali on aiemmin ilmeisesti arveltu melko pieneksi.

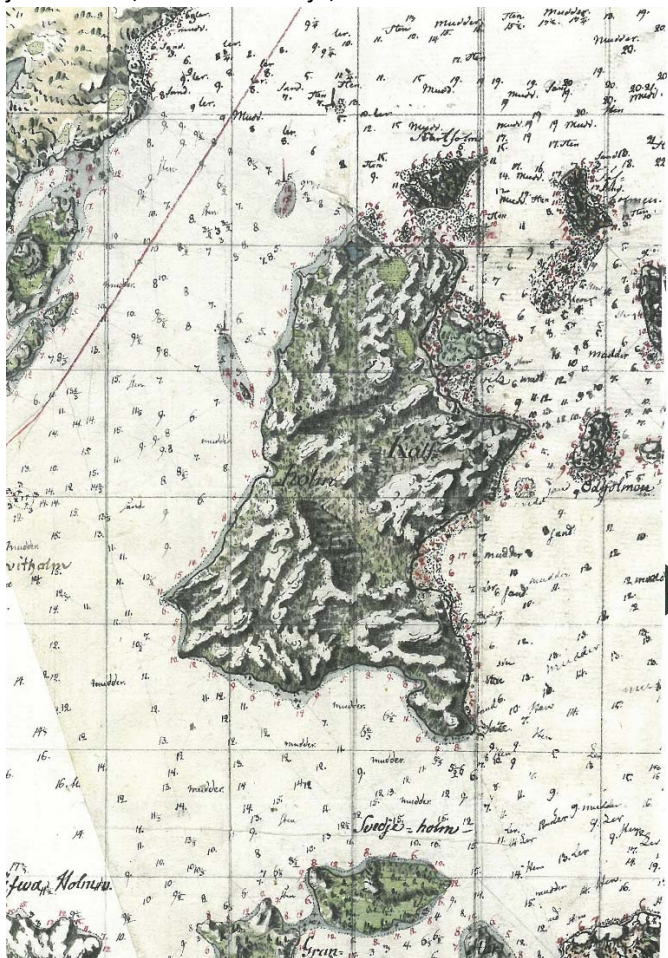
3. Inventoinnin kulku ja tulokset

Inventoinnin esivalmisteluissa käytiin läpi aiemmat tutkimusraportit, historiallisen ajan karttamateriaalia, Porvoon historiaa koskevia teoksia sekä muinaisjäännösrekisterin tiedot. Alueiden potentiaalia esihistorian kannalta selvitettiin lisäksi merenrantavaiheita rekonstruoiden. Käytössä oli myös Maanmittauslaitokselta saatavissa oleva ilmalaserkeilausaineisto, jonka avulla arkeologisia rakenteita voidaan alustavasti kartoittaa jo inventoinnin esitöissä.

Inventoinnin kenttätöitä varten vuokrattiin pieni, 18 hv moottorilla varustettu, vene. Pieni vene sopi hyvällä säällä liikkumiseen ja sillä oli helppo rantautua. Inventointia tehtiin yhteensä kuutena päivänä. Saaria käytiin läpi jalkaisin. mahdollisimman kattavasti havainnoiden. Päähuomio keskittyi saarten rantojen tuntumaan, josta etsittiin lähinnä historiallisen ajan merenkulkuun, pyyntiin ja kalastukseen liittyviä jäännöksiä sekä saarten korkeammille kallioisille kohdille, joilta etsittiin mm. esihistoriallisia hautaraunioita.

3.1 Kalvö

Kalvön saarella on nykyisin jo tiheä mökkiasutus, joka kattaa lähes kauttaaltaan saaren rannat. Lisäksi saaren keskiosassa on jonkin verran mökkiasutusta. Saaren inventointi keskittyikin sen sisäosiin ja aluetta käytiin läpi puolentoista päivän ajan. Historiallisten karttojen mukaan Kalvön ensimmäiset talot rakennettiin 1900-luvun alussa, sitä ennen saari oli tunnettu laidunsaarena. Inventoinnissa etsittiin myös laiduntamiseen liittyviä jäännöksiä, kuten kiviainoja, mutta niitä ei havaittu.



Kalvön saari (Kalf holmen) 1700-luvun lopulla, ei mittakaavassa (Kuninkaallinen merikartasto 1791-1796, s. 77)

Onaksen saari on ollut laivojen ja laivastojen pysähdyspaikka ja tästä on historiallisia tietoja 1700-luvulta lähtien. Esimerkiksi laivastopappi Anders Winberg mainitsee päiväkirjassaan vuonna 1790 "8. päivänä toukokuuta kello ½ 5 lähti eskaaderi liikkeelle ja saapui 12 tunnin jatkuvan soudun jälkeen Ånäsländetiin. Siellä löysimme korkealta kalliolta kivistä rakennetun Trojaneborgin labyrintin [jatulintarha]. Miehistö huvittelivat kävelyllä labyrintissä." (Johnsson 2011, s. 233). Mikäli kyseessä on juuri Onaksella sijainnut jatulintarha, niin se on kadonnut jäljettömiin, ainakaan inventoinnissa siitä ei löytynyt merkkejä. Toisaalta on mahdollista, että tässä viitataan noin kilometrin päässä Onaksen lounaispuolella olevaan Rågskärin jatulintarhaan, joka on erittäin hyvin säilynyt.

Kuggviken, joka esiintyy vielä nykyisessäkin kartassa sekä Skepshamn sekä Skepshamsudde vuoden 1846 kartassa merkinnevät, että Onaksen eteläpää oli suosittu pysähdyspaikka laivoille. Inventoinnissa saaren eteläosaa käytiin läpi, mutta merkkejä, kuten ns. ryssänuuneja, laivaväen oleskelusta saarella ei löytynyt, Alueen kasvillisuus oli inventointiajankohtana hyvin rehevää, joten pienet rakenteet ovat voineet myös peittyä.

Ns. Napoleonin kivi on Onaksen saaren lounaisreunassa, aivan veden äärellä. Kivi on muokattu pylväsmäiseksi ja sen pituus on noin 2,5 metriä. Rannalla on paljon louhittua kiveä, joten kivi on varmaan saaresta louhittu, mutta jostain syystä sitä ei ole viety määränpäähensä. Louhinta on todennäköisesti tapahtunut 1800-luvulla tai 1900-luvun alussa, varmaa tietoa asiasta ei ole. Napoleonin kiven viereisen kallion korkeimmalla kohdalla on kummeli, joka rekisteröitiin inventoinnissa.

3.3 Pirttisaari (Pirttisaari, Bodö, Hamnholmen ja Lästholmen)

Pirttisaari inventoitiin niiltä osin kuin sitä ei tutkittu Metsähallituksen inventoinnissa vuonna 2009, joka käsitti valtion omistaman alueen, noin 30 hehtaaria saaren kaakkoisosassa. Metsähallituksen inventoinnissa löytyneitä kohteita ei ole jostain syystä vielä viety Museoviraston muinaisjäännösrekisteriin.

Pirttisaarella on melko paljon mökkiasutusta, joka on keskittynyt rannoille. Saarella on ollut pysyvää asutusta 1700-luvulta ja sinne perustettiin luotsiasema vuonna 1840. Pirttisaaren inventoinnissa ei löytynyt uusia kohteita. Ainoa ennestään tunnettu kohde on Pirttisaaren hautapaikka, jota ei kuitenkaan ole varmuudella todettu hautausmaaksi.

Pirttisaaren saariryhmään katsotaan kuuluvaksi kolme muutakin saarta. Näiltä saarilta ei tunneta ennestään muinaisjäännöskohteita ja vain Hamnholmenilta löytyi uusia kohteita vuoden 2013 inventoinnissa. Hamnholmen 1 on ilmeisesti pronssi- tai rautakautinen hautaröykkiö, se sijaitsee saaren pohjoisosassa kallion päällä. Röykkiöstä pari sataa metriä lounaaseen löytyi myös pieni kivikummeli.

Bodön saaren pohjoisosaan, korkeimmille kallioille, on peruskarttaan merkitty kolme muinaisjäännösmerkkiä. Nämä kaikki osoittautuivat ns. rakkakivikoiksi, jotka ovat luonnonmuodostumia. Niiden paljaat kivikot muistuttavat hieman pronssikautisia hautaröykkiöitä ja kartoittaja on ilmeisesti erehtynyt luulemaan niitä muinaisjäännöksiksi.



Pirttisaari vuoden 1896 kartan mukaan. Saarella toimi tulliasema ja siellä oli useita taloja. Ei mittakaavassa. (Ote kartasta *Karta med ego- och rösebeskrifning samt skattl.förslag 1875–1896*. Signum B6b:7/10-36)

3.4. Muut saaret

Muilla saarilla oli neljä ennestään tunnettua muinaisjäännöstä, jotka tarkastettiin. Rågskärillä sijaitseva jatulintarha on erittäin hyvin säilynyt ja hienolla paikalla. Se onkin katsottu valtakunnallisesti merkittäväksi kohteeksi. Rågskärillä on myös toinen pienempi jatulintarha, jonka sijaintitiedoissa oli aiemmin virhe. Virhe on nyt korjattu. Andersholmenin luotsiaseman takana on myös jatulintarha, joka voi hyvinkin olla luotsiaseman asukkaiden tekemä. Onaksen länsipuoleisella Killingholmenilla on kaiveruksia aivan veden äärellä, niissä erottuvat vuosiluvut 1865 ja 1900–1903.

Uusia kohteita muilta saarilta löytyi kaksi. Rävholmenin huipulla on kalliolla kompassiruusu, joka koostuu viidestä pienestä kiviröykkiöstä. Kompassi osoittaa melkein tarkalleen nykyisiin ilmansuuntiin, eroa on ehkä pari astetta. Pirttisaaren eteläpuolella olevan Basörenin keskellä on muinaisjäännösmerkki. Kohdetta tarkastettaessa havaittiin, että alueella on laajalti paljasta kivikkoa, jota on kaiveltu, raivattu ja siihen on tehty vallimaisia rakenteita. Tämän tyyppisiä rakkakivikkoon tehtyjä rakenteita on lähes mahdotonta ajoittaa, ellei niihin liity jotain historiallista lähdettä. Kivikon itäpuolelta löytyi myös kivistä rakennettu suoja. Vastaavat rakenteet tunnetaan Länsi-Suomen rannikolla tomtning-nimisinä. Ne ovat kalastajien ja hylkeenpyytäjien tekemiä tilapäisiä yöpymissuojia.

4. Yhteenveto

Onaksen saaristo osoittautui arkeologisilta löydöiltään yllättävän runsaaksi. Erityisesti löytyneet pronssikautiset hautarauniot olivat merkittäviä löytöjä alueen arkeologian kannalta. Lisäksi ne viittaavat siihen, että saariston arkeologia on edelleen aika huonosti kartoitettua ja tunnettua. Historialliseen aikaan liittyviä rakenteita löytyi inventoinnissa muutamia. Onaksen saaristo on tunnettu kalastajayhteisöistään ja merenkulusta, näihin liittyviä kohteita löytyi vähemmän kuin ennakolta odotettiin. Esimerkiksi Venäjän laivaston rakentamia, leivänpaistoon tarkoitettuja, ns. ryssänuuneja ei edelleenkään tunneta alueelta, vaikka niitä siellä todennäköisesti on. Onaksen arkeologinen potentiaali vielä tämän inventoinnin jälkeenkin on korkea. Saarten muinaisjäännöskanta tuli riittävässä määrin selvitettyä kaavoitusta varten, mutta tulevaisuudessa tulee luultavasti esiin kohteita varsinkin historialliselta ajalta.

Helsingissä 19.12.2013

Vesa Laulumaa

5. Kuvaluettelo (kuvaaja Vesa Laulumaa)

- AKDG3191:1 Kalvön. Paasiarkku hautaröykkiön keskellä. Kuvattu idästä
- AKDG3191:2 Kalvön. Hautaröykkiö on kasattu kallion päälle. Kuvattu lounaasta.
- AKDG3192:1 Rågskär. Läntinen jatulintarha on säilynyt erittäin hyvin. Kuvattu idästä.
- AKDG3192:2 Rågskär. Itäinen jatulintarha on sammaloitunut. Kuvattu luoteesta.
- AKDG3193:1 Andersholmen. Jatulintarha luotsiaseman vieressä. Kuvattu etelästä.
- AKDG3194:1 Killingholmen. Hakkaukset kalliossa. Kuvattu etelästä.
- AKDG3194:2 Killingholmen. Hakkauksista toiseen on kirjoitettu "Jahta Strela 1900-1903" ja pohjoiseen osoittava nuoli.
- AKDG3195:1 Onas. Kummeli kallion korkeimmalla kohdalla Onaksen lounaiskulmassa. Kuvattu koillisesta.
- AKDG3196:1 Napoleonin kivi. Kivi kuvattuna kaakosta. Kuvassa Vesa Laulumaa
- AKDG3196:2 Napoleonin kivi. Kiven ympäristössä on paljon louhittuja kiviä. Kuvattu etelästä.
- AKDG3197:1 Rävholmen. Viidestä kiviröykkiöstä koostuva kompassiruusu Rävholmenin korkeimmalla kohdalla. Kuvattu etelästä.
- AKDG3273:1 Bassören. Yöpymissuoja kuvattuna pohjoisesta.
- AKDG3273:2 Bassören. Valleja ja kuoppia rakkakivikossa. Kuvattu idästä.
- AKDG3274:1 Hamnholmen 1. Röykkiö kuvattuna lounaasta. Edessä vasemmalla on neliskanttinen päätykivi.
- AKDG3274:2 Hamnholmen 1. Röykkiö kuvattuna pohjoisesta.
- AKDG3274:3 Hamnholmen 1. Röykkiö yläviistosta. Kuvattu pohjoisesta.
- AKDG3275:1 Hamnholmen 2. Kummeli, kuvattu idästä.

6. Lähdeluettelo

Painetut lähteet

Alanen, Timo ja Kepsu, Sauli 1989: *Kuninkaan kartasto Suomesta 1776–1805*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 505. Tampere.

Dahlström, Svante 1937: Ryssugnarna och den ryska skärgårdsflottan. *Finskt Museum* 1937, s. 15–68.

Edgren, Torsten ja Gardberg, Carl Jakob 1996: *Borgå stads historia 1*. Borgåtraktens förhistoria, medeltiden och 1500-talet. Borgå.

Harju, Erkki-Sakari ja Tiilikainen, Heikki 2009: Kuninkaallinen merikartasto 1791–1796. C.N. af Klerckerin johtama kartoitustyö Suomenlahdella. Gummerus, Jyväskylä.

Mäkelä-Alitalo, Anneli 2000: *Borgå stads historia 3:1, 1809–1878*. Borgå.

Mäntylä, Ilkka 1994: *Borgå stads historia 2, 1602–1809*. Borgå.

Seppälä, Sirkka-Liisa 1995: *Porvoon kaupungin ja Porvoon maalaiskunnan kiinteät muinaisjännökset*. Porvoo. Porvoon museo.

Arkistolähteet

Jansson, Henrik 2010: Söderskärin ja Långörenin saariston Natura 2000-alueen sekä Glosholmenin ja Pirttisaaren kulttuuriperintöinventointi. Metsähallitus. Metsähallitus asianro 4725/41/2010.

Joutsalmi, Sinikka 2001: Onaksen saaristo ja Kalvö. Selvitys Porvoon läntisen ulkosaariston kulttuuriympäristöstä. Museovirasto. Rakennushistorian osasto. Museoviraston arkisto.

Kärkkäinen, Jari 2006: Onaksen saariston luonto- ja maisemaselvitys. Suunnittelukeskus Oy.

Munck, Marita ja Boström, Berit 1933: Borgå sockens fasta fornlämningar samt förteckningar över fynd från förhistorisk tid. Museoviraston arkisto.

Uino, Pirjo 1997: Porvoo Onas Rågskär. Arkeologisen kohteen tarkastus. Museoviraston arkisto.

Internet-lähteet

Arkistolaitoksen digitaaliarkisto <http://digi.narc.fi>

Heikki Rantatupa, Historialliset kartat <http://vanhakartta.fi>

Maanmittauslaitos. Avoimien aineistojen tiedostopalvelu. <http://www.maanmittauslaitos.fi/avoindata>

Paikkatietoikkuna, <http://www.paikkatietoikkuna.fi>

7. Kohdeluettelo ja kohdekuvaukset

Ennestään tunnetut kohteet

| Nimi | Mj-tunnus | Tyyppi | Ajoitus | Sivu |
|-----------------|------------|---------------------------------------|----------------|------|
| Killingholmen | 1000011741 | Taide- ja muistomerkit/Hakkaukset | Historiallinen | 10 |
| Napoleonin kivi | 1000011742 | Kivirakenteet | Historiallinen | 13 |
| Rågskär | 613010036 | Kultti- ja tarinapaikat/Jatulintarhat | Historiallinen | 16 |
| Andersholmen | 613010072 | Kultti- ja tarinapaikat/Jatulintarhat | Historiallinen | 19 |
| Pirttisaari | 1000011740 | Hautapaikat/hautausmaat | Historiallinen | 22 |

Uudet kohteet

| | | | | |
|--------------|------------|------------------------------------|-----------------|----|
| Kalvön | 1000022629 | Hautapaikat/Hautaröykkiöt | Pronssikautinen | 24 |
| Rävholmen | 1000022630 | Taide, muistomerkit/Kompassiruusut | Historiallinen | 27 |
| Onas | 1000022631 | Kulkuväylät/Kummelit | Historiallinen | 30 |
| Hamnholmen 1 | 1000022747 | Hautapaikat/Hautaröykkiöt | Pronssikautinen | 33 |
| Hamnholmen 2 | 1000022748 | Kulkuväylät/Kummelit | Historiallinen | 37 |
| Basören | 1000022749 | Asuinpaikat | Historiallinen | 39 |

Mahdolliset muinaisjäännökset

| | | | | |
|------|------------|--------------------|----------------|----|
| Onäs | 1000022512 | Asuinpaikat/torpat | Historiallinen | 42 |
|------|------------|--------------------|----------------|----|

Killingholmen

Muinaisjäännöslaji: Kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstunnus: 1000011741
 Muinaisjäännöstyyppi: Taide- ja muistomerkit
 Tyypin tarkenne: Hakkaukset
 Ajoitus: Historiallinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka ja peruste: 2

TM35-lehtijako: L4311 PIRTTISAARI-PÖRTÖ
 Peruskartta: ei saatavissa
 ETRS-TM35FIN koordinaatit: N: 6674891, E: 418184, Z: 1
 Koordinaattiselite: Hakkauksen gps-koordinaatit

Inventointilöydöt: -
 Digikuvat: AKDG:3194:1-2

Muinaisjäännösrekisterin

kuvaus: Killingholmenin luoteiskalliolla aivan meren äärellä on kaksi rinnakkain olevaa hakkausta. Toisessa on venäjäksi kirjoitettu "Jahta Strela 1900-1903" ja sen alla on pohjoiseen osoittava nuoli (jahta=alus, strela=pohjoinen). Toinen hakkaus on riimukivien kirjoitustapaan toteutettu nauhamainen teksti, josta on vaikea saada selvää. Nauha päättyy ylhäällä lippumaiseen levennykseen, alhaalla tyylieltyyn lohikäärmeen kitaan. Keskellä on lyyra jonka alla vuosiluku 1865. Hakkaukset ovat jäkälöitymässä. Kohde on merkitty peruskarttaan.

Inventointihavainnot: Kohde tarkastettiin vuoden 2013 inventoinnissa ja sen koordinaattitiedot muutettiin, aiempi koordinaattipiste osoitti mereen kohteen länsipuolella. Muuten kohde oli muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukainen.

Aiemmat tutkimukset: Sinikka Joutsalmi 2001, inventointi
 Aiemmat löydöt: -

Karttaote: Peruskarttaote 1:5000

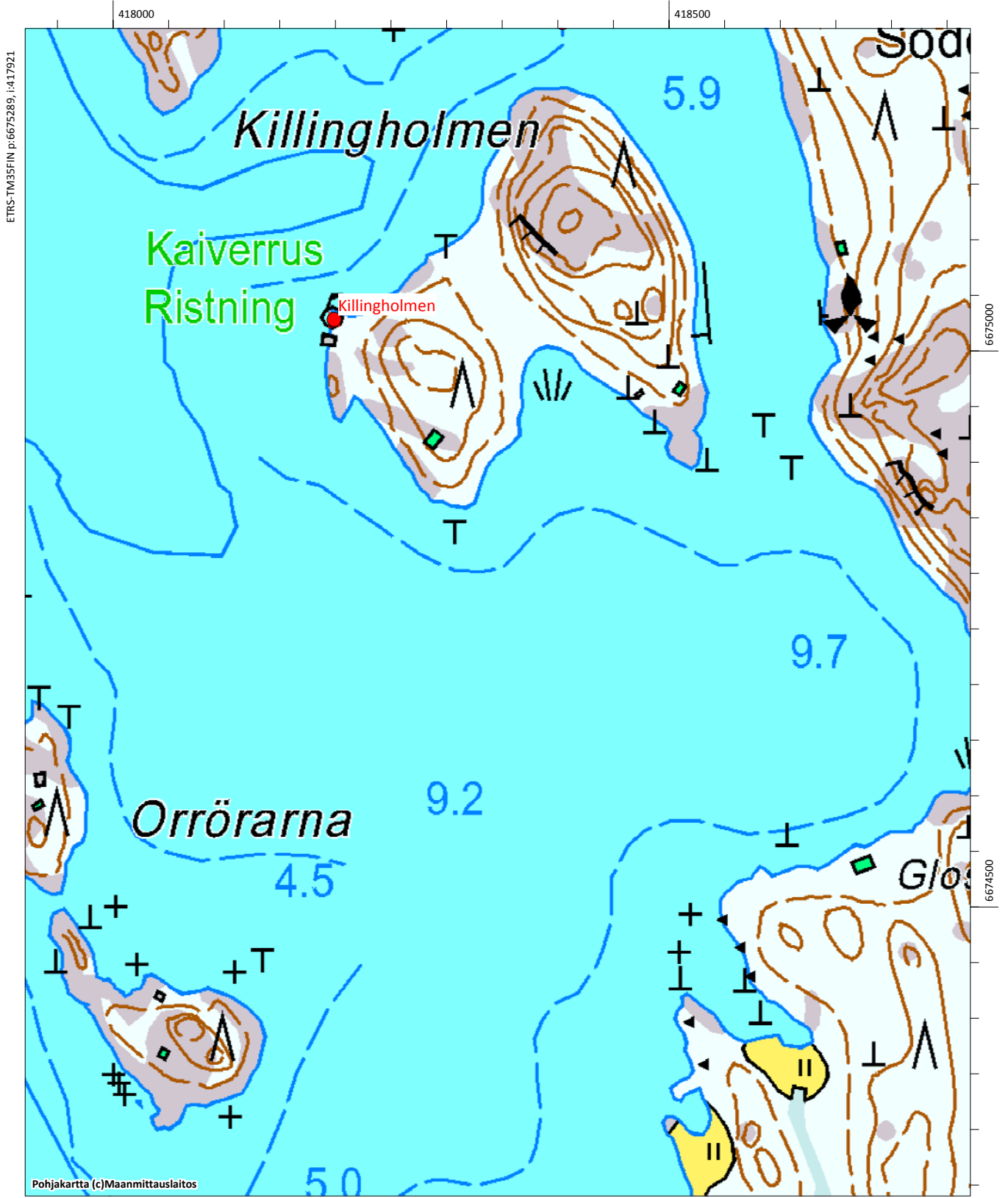


Killingholmen. Hakkaukset kalliossa. Kuvattu etelästä. (AKDG3194:1)



Killingholmen. Hakkauksista toiseen on kirjoitettu "Jahta Strela 1900-1903" ja pohjoiseen osoittava nuoli. (AKDG3194:2)

Killingholmen (1000011741) taide- ja muistomerkit/hakkaukset, historiallinen



Napoleonin kivi

Muinaisjäännöslaji: Kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstunnus: 1000011742
 Muinaisjäännöstyyppi: Kivirakenteet
 Tyypin tarkenne: -
 Ajoitus: Historiallinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka ja peruste: 2

TM35-lehtijako: L4311 PIRTTISAARI-PÖRTÖ
 Peruskartta: ei saatavissa
 ETRS-TM35FIN koordinaatit: N: 6673857, E: 418186, Z: -
 Koordinaattiselite: Kiven gps-koordinaatit

Inventointilöydöt: -
 Digikuvat: AKDG:3196:1-2

Muinaisjäännösrekisterin
 kuvaus:

Napoleoninkivi on Onaksen saaren lounaisrannalla oleva, pylväsmäinen graniittikivi, joka lepää aivan vesirajassa puisella alustalla. Kiveen liittyy useita selitystarinoita. Kivi liittyy saarella joskus harjoitettuun kivenlouhintaan. Sirkka Kopisto mainitsee teoksessa Suomen Kansallismuseo, että arkkitehdit aikoivat käyttää Onaksen graniittia kivipylväisiin, mutta kiven huonon laadun vuoksi aihiot jäivät hakkauspaikalle.

Inventointihavainnot: Kohde tarkastettiin vuoden 2013 inventoinnissa. Sen koordinaattitiedot muutettiin, koska aiempi koordinaattipiste osoitti mereen kohteen länsipuolella. Kivin on arviolta hieman yli kaksi metriä pitkä ja puolitoista metriä korkea. Sen pinta on nakutettu tasaisen pyöreäksi, maata vasten oleva sivu on suora. Kiven päässä näkyy kaksi porausuraa. Rannalla, kiven ympäristössä, on runsaasti louhittuja kivenlohkareita. Yksi kiveen liittyvä tarina väittää kiveä Napoleonin sarkofagia varten tehdyksi. Kiven alla on vielä jäänteet puista, joiden päälle se on asetettu.

Aiemmat tutkimukset: Sinikka Joutsalmi 2001, inventointi
 Aiemmat löydöt: -
 Karttaote: Peruskarttaote 1:5000

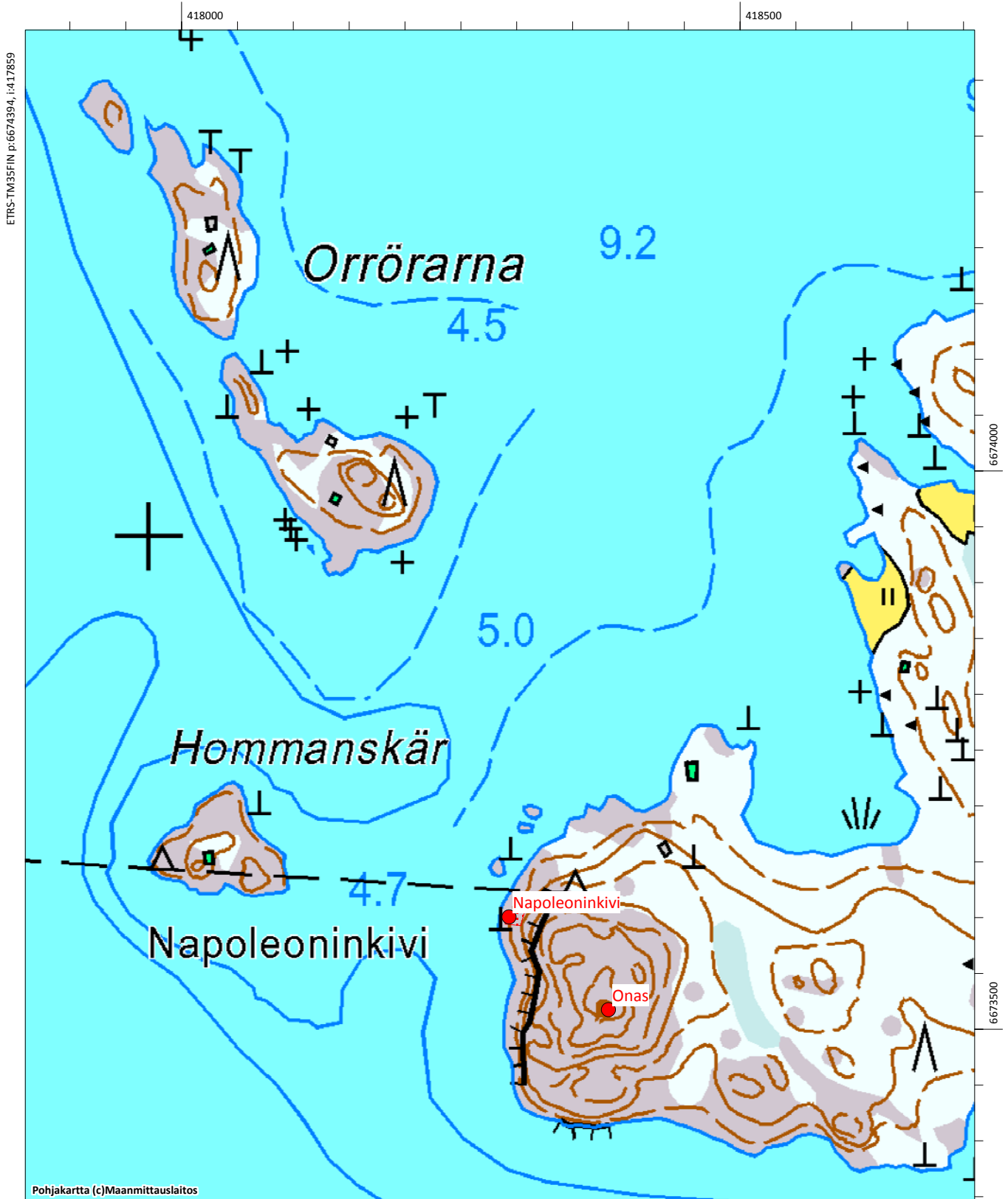


Napoleonin kivi. Kivi kuvattuna kaakosta. Kuvassa Vesa Laulumaa. (AKDG3196:1)



Napoleonin kivi. Kiven ympäristössä on paljon louhittuja kiviä. Kuvattu etelästä. (AKDG3196:2)

Napoleonin kivi (1000011742) kivirakenteet, historiallinen
Onas (1000022631) kulkuväylät/kummelit, historiallinen



Rågskär

Muinaisjäännöslaji: Kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstunnus: 613010036
 Muinaisjäännöstyyppi: Kultti- ja tarinapaikat
 Tyypin tarkenne: Jatulintarhat
 Ajoitus: Historiallinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka ja peruste: 2

TM35-lehtijako: L4311 PIRTTISAARI-PÖRTÖ
 Peruskartta: ei saatavissa
 ETRS-TM35FIN koordinaatit: N: 6673326, E: 417125, Z: 10
 Koordinaattiselite: Läntisen jatulintarhan gps-koordinaatit

Inventointilöydöt: -
 Digikuvat: AKDG:3192:1-2

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Jatulintarhat sijaitsevat Rågskärin saaren pohjoisosassa kalliolla. Jatulintarha A sijaitsee saaren pohjoisosassa luoteeseen viettävällä rantakalliolla. Se on kooltaan 10,5 x 10 metriä ja se avautuu itäkaakkoon. Tarhan alapuolella kallion kupeessa on iso kivikasa. Jatulintarha B sijaitsee edellisestä noin 100 m itään, kaakkoon viettävällä kalliolla. Se on kooltaan 7 x 6 metriä. Tarha B on sammaloitunut ja heikosti näkyvässä. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin muinaisjäännöksiin (Maiseman muisti 2001).

Inventointihavainnot: Kohde tarkastettiin vuoden 2013 inventoinnissa. Sen koordinaattitiedot muutettiin, ne olivat hieman virheelliset, kuten myös peruskartan merkinnät ovat hieman väärin. Jatulintarhat eivät sijaitse aivan peruskartan osoittamilla paikoilla. Läntisempi tarhoista (A) on noin 20 metriä peruskartan merkistä itäkaakkoon, joten virhe ei ole suuri. Itäisen tarhan sijainti poikkeaa enemmän peruskartan merkinnästä ja on siitä noin 50 metriä itäkaakkoon. Jatulintarhojen välinen etäisyys on 100 metriä, kuten muinaisjäännösrekisterin kuvauksessakin mainitaan ja muutenkin ne ovat kuvauksen mukaisessa kunnossa.

Aiemmat tutkimukset: J.E. Tuomala 1886, tarkastus
 Hannikainen 1917, tarkastus
 Marita Munck ja Berit Boström 1933, inventointi
 Jukka Eenilä 1989, tarkastus
 Pirjo Uino 1997, tarkastus
 Sinikka Joutsalmi 2001, inventointi

Aiemmat löydöt: -
 Karttaote: Peruskarttaote 1:5000
 Alakohde: Itäinen jatulintarha
 x=6673311, i=417243, z=15

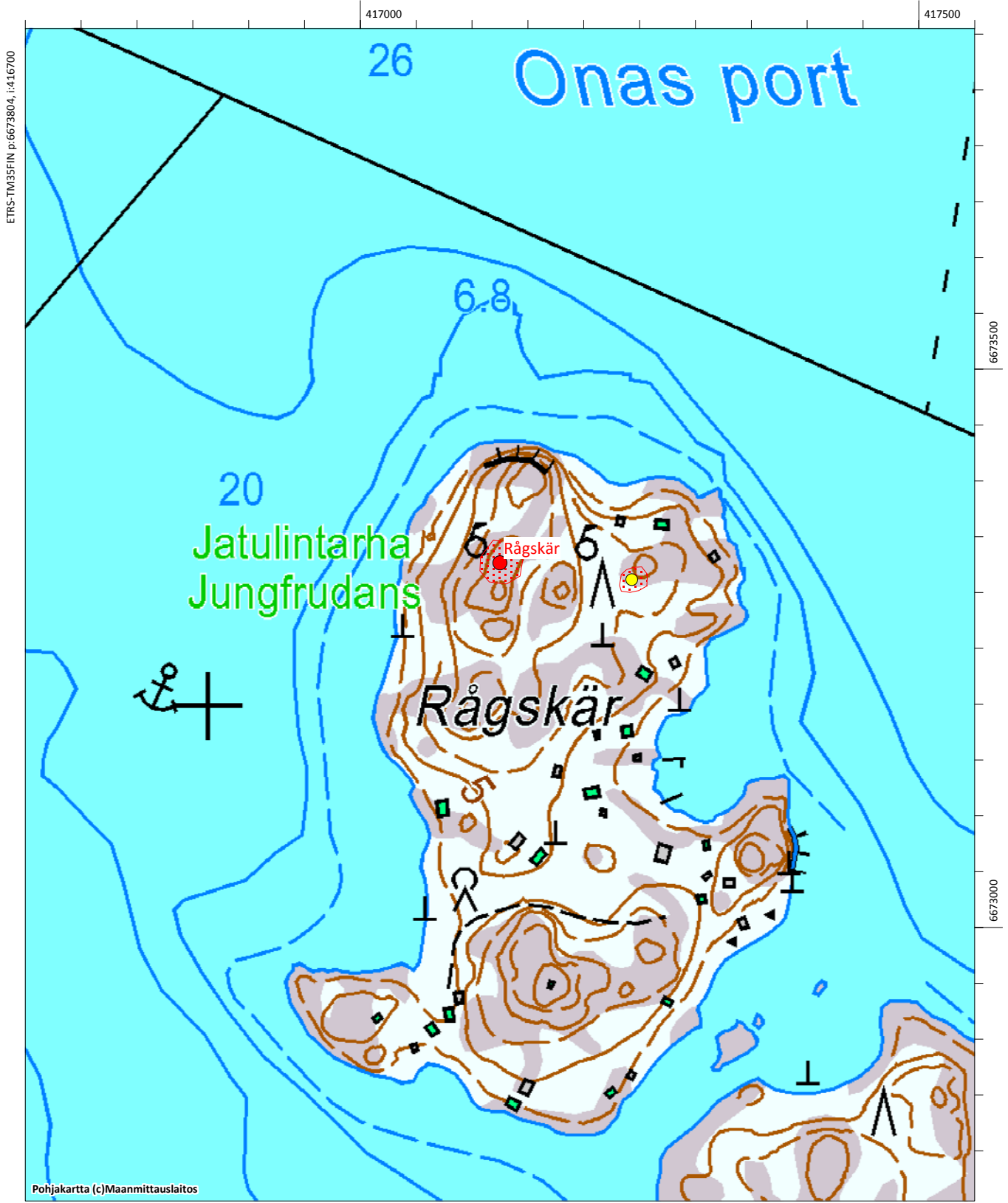


Rågskär. Läntinen jatulintarha on säilynyt erittäin hyvin. Kuvattu idästä. (AKDG3192:1)



Rågskär. Itäinen jatulintarha on sammaloitunut. Kuvattu luoteesta. (AKDG3192:2)

Rågskär (613010036) kultti- ja tarinapaikat/jatulintarhat, historiallinen



Andersholmen

Muinaisjäännöslaji: Kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstunnus: 613010072
 Muinaisjäännöstyyppi: Kultti- ja tarinapaikat
 Tyypin tarkenne: Jatulintarhat
 Ajoitus: Historiallinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka ja peruste: 2

TM35-lehtijako: L4311 PIRTTISAARI-PÖRTÖ
 Peruskartta: ei saatavissa
 ETRS-TM35FIN koordinaatit: N: 6671970, E: 417791, Z: 5
 Koordinaattiselite: Hakkauksen gps-koordinaatit

Inventointilöydöt: -
 Digikuvat: AKDG3193:1

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Jatulintarha sijaitsee saaren keskiosassa, kallion laella. Muinaisjäännöksen koosta ei ole tietoja.

Inventointihavainnot: Kohde tarkastettiin vuoden 2013 inventoinnissa. Andersholmenin entisen luotsiaseman rakennusten eteläpuolella on jatulintarha, jonka halkaisija on noin kuusi metriä. Tarha, kuten myös ympäröivä kallio, ovat melko sammaloituneita. Pari metriä tarhan pohjoispuolella on pieni jatulintarha, jossa on vain kolme kivikehää, sen halkaisija on pari metriä. Jatulintarhan ympäristössä on aika paljon irtokiviä. Kallioalueella kasvaa kituliaita mäntyjä ja katajaa.

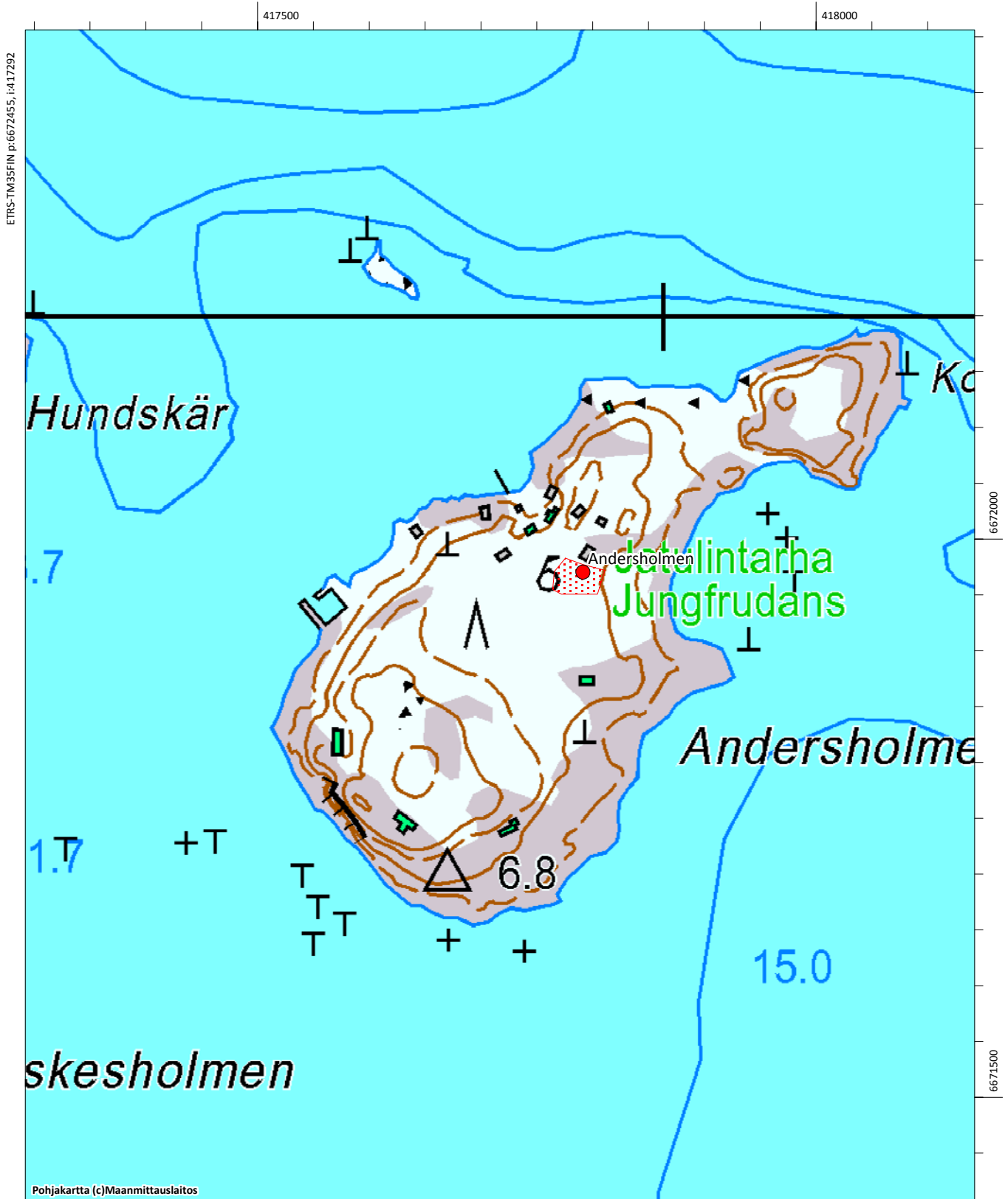
Aiemmat tutkimukset: Aarni Erä-Esko 1974, tarkastus (raporttia ei löytynyt)
 Aiemmat löydöt: -

Karttaote: Peruskarttaote 1:5000



Andersholmen. Jatulintarha luotsiaseman vieressä. Kuvattu etelästä. (AKDG3193:1)

Andersholmen (613010072) kultti- ja tarinapaikat/jatulintarhat, historiallinen



Pirttisaari

Muinaisjäännöslaji: Kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstunnus: 1000011740
 Muinaisjäännöstyyppi: Hautapaikat
 Tyypin tarkenne: Hautausmaat
 Ajoitus: Historiallinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka ja peruste: 2

TM35-lehtijako: L4311 PIRTTISAARI-PÖRTÖ
 Peruskartta: ei saatavissa
 ETRS-TM35FIN koordinaatit: N: 6670631, E: 412634, Z: -
 Koordinaattiselite: Kohteen karttakoordinaatit

Inventointilöydöt: -
 Digikuvat: -

Muinaisjäännösrekisterin
 kuvaus:

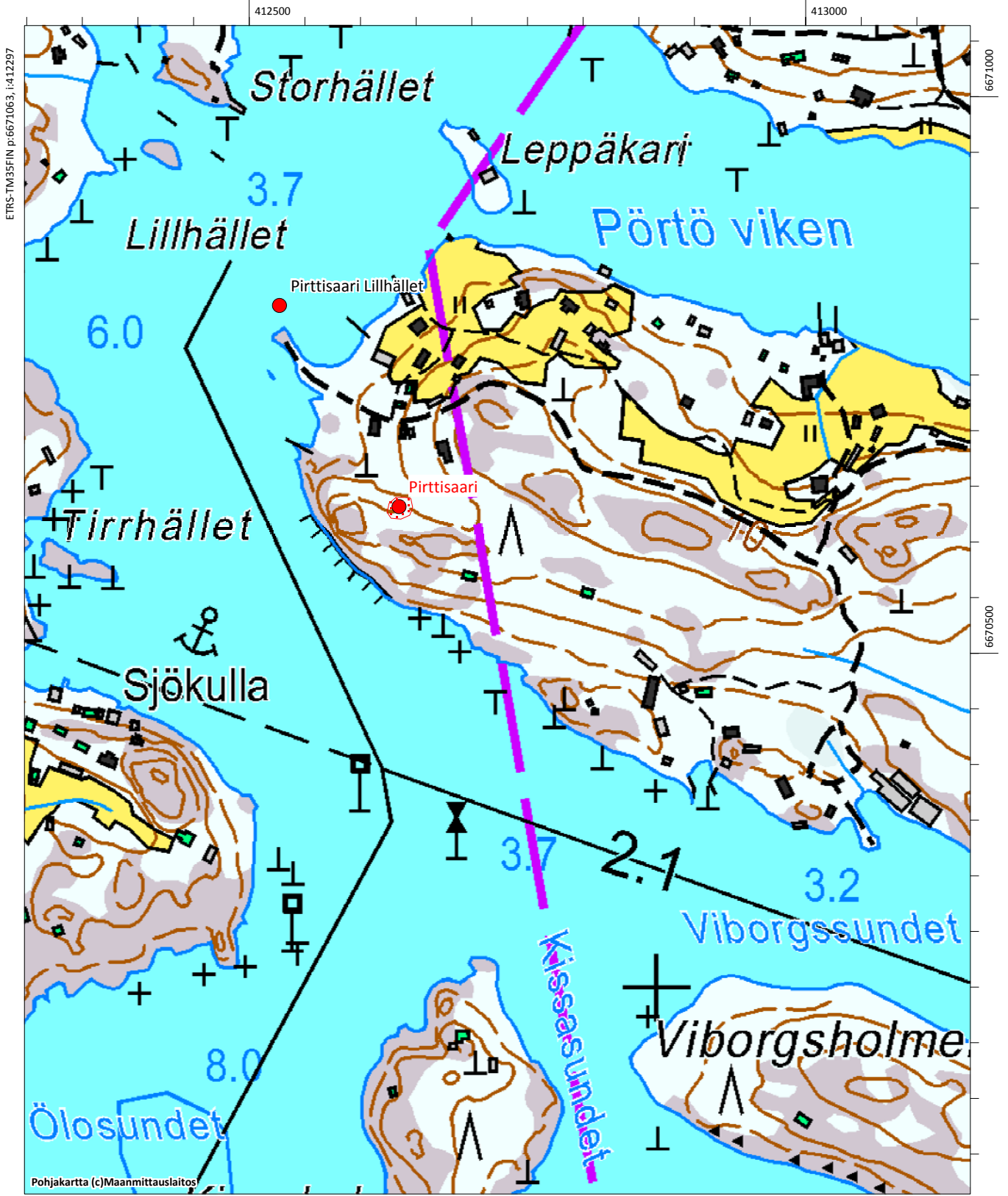
Noin 15 metriä halkaisijaltaan oleva kivikehä sijaitsee Lustighemman-tilan (RN 1:6) itäreunalla kahden kallioharjanteen välissä. Sen korkeus on noin 20 cm ja se on sammaloitunut ja kasvillisuuden valtaama. Keskellä kehää kasvaa isoja mäntyjä. Perimätieto kertoo kyseessä olevan vanhan hautausmaan kiviaita, mutta alueelta ei ole löytynyt mitään hautoihin viittaavaa. Kehä mainitaan Muinaismuistoyhdistyksen aikakauskirjassa vuodelta 1874, jossa kerrotaan "varmuudella tiedettävän", että se on venäläisen meriväen hautausmaa 1700-luvulta. Vastaavanlainen kivikehä sijaitsee Suur-Pellingin Hagnäsuddenissa.

Inventointihavainnot: Kohdetta ei tarkastettu. Aiempien tietojen perusteella Matala kiveys ei vaikuta kiviaidalta. Hautausmaan toteaminen vaatii jatkotutkimuksia.

Aiemmat tutkimukset: Sinikka Joutsalmi 2001, inventointi
 Aiemmat löydöt: -

Karttaote: Peruskarttaote 1:5000

Pirttisaari (1000011740) hautapaikat/hautausmaat, historiallinen



Kalvön

Muinaisjäännöslaji: Kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstunnus: 1000022629
 Muinaisjäännöstyyppi: Hautapaikat
 Tyypin tarkenne: Hautaröykkiöt
 Ajoitus: Pronssikautinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka ja peruste: 1

TM35-lehtijako: ei saatavissa
 Peruskartta: 3021 01 EMÄSALO
 ETRS-TM35FIN koordinaatit: N: 6678900, E: 418301, Z: -
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatit

Inventointilöydöt: -
 Digikuvat: AKDG:3191:1-2

Muinaisjäännösrekisterin

kuvaus: Uusi kohde, ei aiempaa kuvausta
 Inventointihavainnot: Kohde rekisteröitiin vuoden 2013 inventoinnissa. Sen osoitti Lars Vikström, jolla on saarella Hällbo-niminen kesämökki. Röykkiö sijaitsee Kalvön saaren eteläosassa.
 Kyseessä on todennäköisesti pronssikautinen hautaröykkiö, joka on kasattu kallion päälle. Hauta on ryöstetty ja sen keskellä erottuu paasiarkun jäännökset. Arkku on tehty laakakivistä, joista sivukivet ovat noin 1,5 metriä pitkiä, toinen niistä on palkkimainen noin 20 cm leveä. Arkun pituus on siis noin 1,5 metriä ja sen päissä on laakakivet. Röykkiön kiveys on hajallaan noin 10x4 metrin kokoisella alueella. Röykkiö on ollut pitkään saarelaisten tiedossa ja sitä on pidetty viikinkihautana. Kalvön kohteen kaltaisia pronssikautisia hautaröykkiöitä tulee nykyään tietoon hyvin harvoin, suurin osa niistä on löydetty jo aiemmin. Röykkiön ympäristö on kuivaa mäntykangasta.

Maanomistaja Jari Kiema otti yhteyttä inventoinnin tehneeseen Vesa Laulumahaan pian röykkiöllä käynnin jälkeen. Paikalla oli alkanut käydä väkeä, koska röykkiöstä oli juttu Borgåbladetissa. Kiema halusi merkitä polkua paikalle, ettei ympäristö kuluisi liikaa. Laulumaa ja Kiema sopivat, että polun voi merkitä ja lisäksi paikalle pystytetään pieni opastaulu, jota varten Laulumaa lähetti tekstin. Kiema aikoi itse valmistaa ja pystyttää siirrettävällä betonijalalla varustetun taulun. Lisäksi paikalle pystytetään Museoviraston metallinen rauhoitustaulu.

Aiemmat tutkimukset: -
 Aiemmat löydöt: -
 Karttaote: Peruskarttaote 1:5000



Kalvön. Paasiarkku hautaröykkiön keskellä. Kuvattu idästä. AKDG3191:1)



Kalvön. Hautaröykkiö on kasattu kallion päälle. Kuvattu lounaasta.(AKDG3191:2)

Kalvön (1000022629) hautapaikat/hautaröykkiöt, pronssikautinen



Rävholmen

Muinaisjäännöslaji: Kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstunnus: 1000022630
 Muinaisjäännöstyyppi: Taide, muistomerkit
 Tyypin tarkenne: Kompassiruusut
 Ajoitus: Historiallinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka ja peruste: 2

TM35-lehtijako: L4311 PIRTTISAARI-PÖRTÖ
 Peruskartta: 3021 01 EMÄSALO
 ETRS-TM35FIN koordinaatit: N: 6677308, E: 416971, Z: 25
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatit

Inventointilöydöt: -
 Digikuvat: AKDG3197:1

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Uusi kohde, ei aiempaa kuvausta

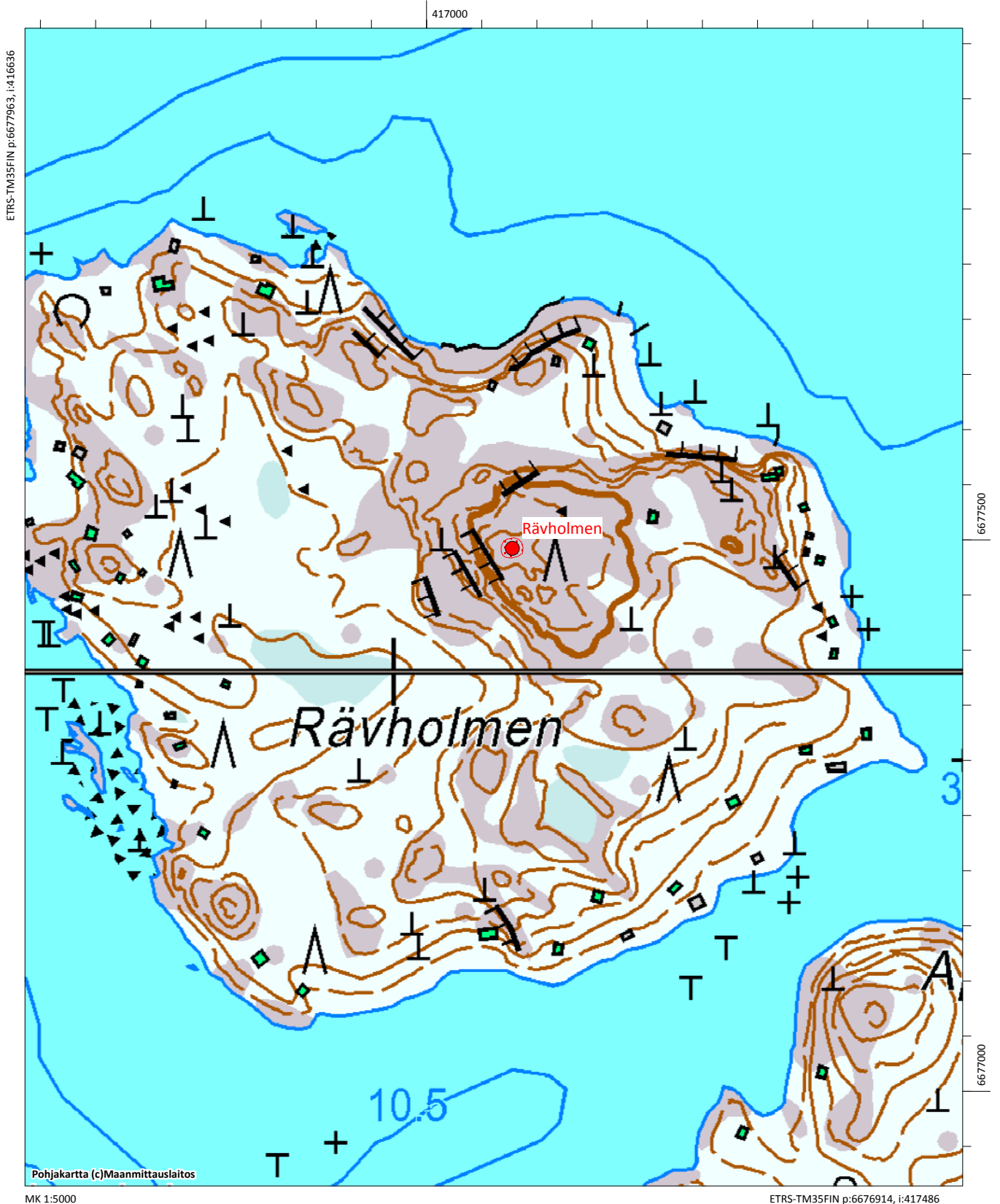
Inventointihavainnot: Kohde sijaitsee Rävholmenin saaren korkeimmalla kohdalla kallion päällä. Paikalle pääsee helpoiten saaren pohjoisosan venesatamasta johtavaa polkua pitkin. Kalliolla on viisi kiviroykkiötä, joiden halkaisija on noin 1-5-2 metriä ja korkeus noin puoli metriä. Röykkiöt ovat noin kolmen metrin etäisyydellä toisistaan ja muodostavat kompassimaisen kuvion, joka osoittaa karkeasti päällmansuuntiin. Kompassiruusun valmistusaikaa on mahdoton tarkemmin arvioida, todennäköisesti kyse on kuitenkin historiallisen ajan kohteesta.

Aiemmat tutkimukset: -
 Aiemmat löydöt: -
 Karttaote: Peruskarttaote 1:5000



Rävholmen. Viidestä kiviröykkiöstä koostuva kompassiruusu Rävholmenin korkeimmalla kohdalla.
Kuvattu etelästä. (AKDG3197:1)

Rävholmen (1000022630) taide, muistomerkit/kompassiruusu , historiallinen



Onas

Muinaisjäännöslaji: Kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstunnus: 1000022631
 Muinaisjäännöstyyppi: Kulkuväylät
 Tyypin tarkenne: Kummelit
 Ajoitus: Historiallinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka ja peruste: 2

TM35-lehtijako: L4311 PIRTTISAARI-PÖRTÖ
 Peruskartta: ei saatavissa
 ETRS-TM35FIN koordinaatit: N: 6673774, E: 418275, Z: 20
 Koordinaattiselite: Kummelin gps-koordinaatit

Inventointilöydöt: -
 Digikuvat: AKDG3195:1

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Uusi kohde, ei aiempaa kuvausta

Inventointihavainnot: Kohde sijaitsee Onaksen saaren lounaiskärjessä, sen korkeimmalla kohdalla. Kallion päällä on kasattu kiviröykkiö, kummeli, jonka halkaisija on kolmisen metriä ja korkeus noin 1,7 metriä. Lähiympäristö on kallioaluetta, joka kasvaa jäkälää, sammalta ja kituliasta männikköä. Kummelin tarkkaa ikää on vaikea arvioida, kyseessä lienee kuitenkin historiallisen ajan kohde.

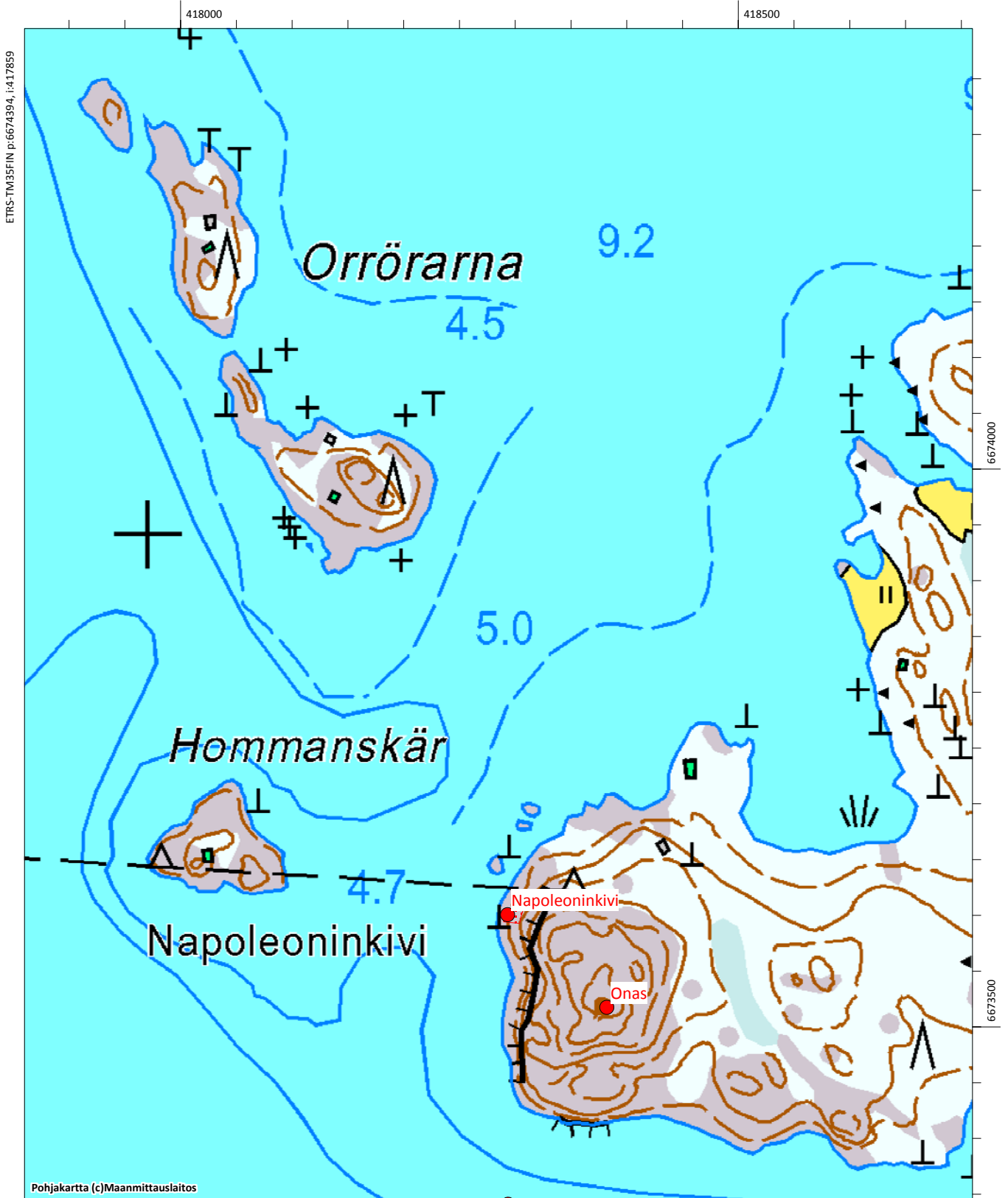
Kallioid laskevat jyrkästi mereen noin 50 metriä kummelistä länteen ja noin 100 metriä luoteeseen, meren rannalla on Napoleonin kivi -niminen muinaisjäännöskohde.

Aiemmat tutkimukset: -
 Aiemmat löydöt: -
 Karttaote: Peruskarttaote 1:5000



Onas. Kummeli kallion korkeimmalla kohdalla Onaksen lounaiskulmassa. Kuvattu koillisesta. (AKDG3195:1)

Napoleonin kivi (1000011742) kivirakenteet, historiallinen
Onas (1000022631) kulkuväylät/kummelit, historiallinen



Hamnholmen 1

Muinaisjäännöslaji: Kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstunnus: 1000022747
 Muinaisjäännöstyyppi: Hautapaikat
 Tyypin tarkenne: Hautaröykkiöt
 Ajoitus: Pronssikautinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka: 2

TM35-lehtijako: L4311 4311 PIRTTISAARI-PÖRTÖ
 Peruskartta: 2034 12 + 15 FAGERÖ
 ETRS-TM35FIN koordinaatit: N: 6670655, E: 412051, Z: 15
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatit

Inventointilöydöt: -
 Digikuvat: AKDG3274:1-3

Muinaisjäännösrekisterin
 kuvaus:

Uusi kohde, ei aiempaa kuvausta

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Hamnholmen -nimisen saaren pohjoisosassa, noin 100 metriä rannasta etelään. Kallion päällä on sammaloitunut kiviröykkiö, jonka halkaisija on noin 5-6 metriä. Röykkiötä on pengottu, sen keskellä on kaivanto ja kiviä on jonkin verran hajallaan ympäristössä. Röykkiön länsipäässä on hieman isompi neliskanttinen kivi, jonka halkaisija on vajaa metri. Röykkiön päällä kasvaa mäntyjä.

Kyseessä on sijaintikorkeutensa ja muotonsa perusteella hautaröykkiö, joka on todennäköisesti pronssikautinen. Alue on kalliopohjaista ja sillä kasvaa kituliasta männikköä, sammalta ja jäkälää.

Aiemmat tutkimukset:

-

Aiemmat löydöt:

-

Karttaote:

Peruskarttaote 1:5000, ks. seuraava kohde Hamnholmen 2



Röykkiö kuvattuna lounaasta. Edessä vasemmalla on neliskanttinen päätykivi. (AKDG3274:1)

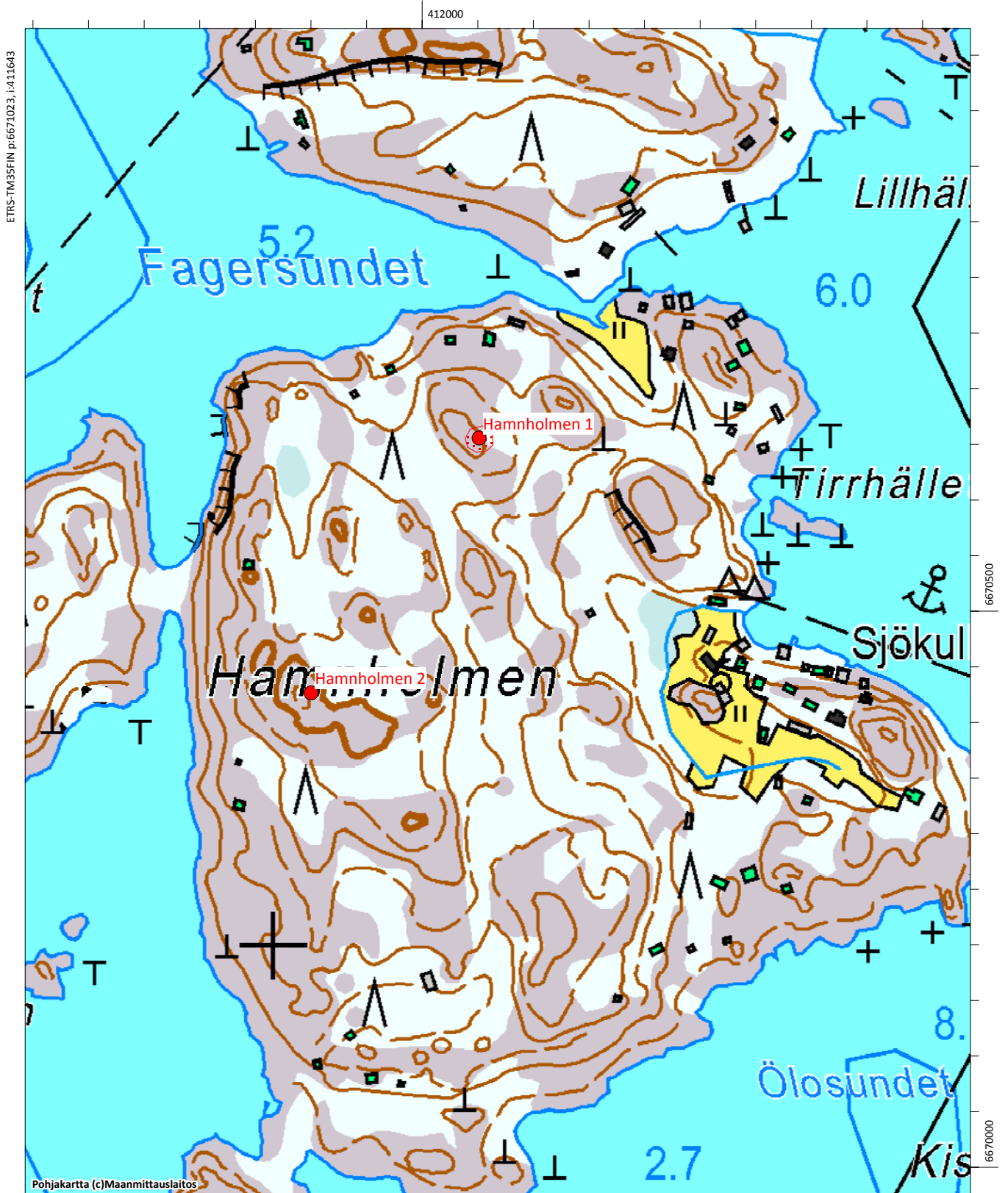


Röykkiö kuvattuna pohjoisesta. (AKDG3274:2)



Röykkiö yläviistosta. Kuvattu pohjoisesta. (AKDG3274:3)

Hamnholmen 1 (1000022747), hautapaikat/hautaröykkiöt, pronssikautinen
Hamnholmen 2 (1000022748), kulkuväylät/kummelit, historiallinen



Hamnholmen 2

Muinaisjäännöslaji: Kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstunnus: 1000022748
Muinaisjäännöstyyppi: Kulkuväylät
Tyypin tarkenne: Kummelit
Ajoitus: Historiallinen
Lukumäärä: 1
Rauhoitusluokka: 2

TM35-lehtijako: L4311 4311 PIRTTISAARI-PÖRTÖ
Peruskartta: 2034 12 + 15 FAGERÖ
ETRS-TM35FIN koordinaatit: N: 6670426, E: 411900, Z: 23
Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatit

Inventointilöydöt: -
Digikuvat: AKDG3275:1

Muinaisjäännösrekisterin

kuvaus: Uusi kohde, ei aiempaa kuvausta
Inventointihavainnot: Kohde sijaitsee Hamnholmenin länsirannasta noin 100 metriä itään, saaren korkeimmalla kohdalla. Kummeli on kasattu kantikkaista kivistä ja sen korkeus on noin metri. Ympäröivä kallioalue on sammaloitunut ja kasvaa kituliaita mäntyjä.
Aiemmat tutkimukset: -
Aiemmat löydöt: -
Karttaote: Peruskarttaote 1:5000



Kummeli, kuvattu idästä. (AKDG3275:1)

Basören

Muinaisjäännöslaji: Kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstunnus: 1000022749
 Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: -
 Ajoitus: Historiallinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka: 2

TM35-lehtijako: L4311 4311 PIRTTISAARI-PÖRTÖ
 Peruskartta: 2034 12 + 15 FAGERÖ
 ETRS-TM35FIN koordinaatit: N: 6670230, E: 411056, Z: 6
 Koordinaattiselite: Kohteen gps-koordinaatit

Inventointilöydöt: -
 Digikuvat: AKDG3273:1–2

Muinaisjäännösrekisterin
 kuvaus:

Uusi kohde, ei aiempaa kuvausta

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Basören -nimisen saaren itäosassa, noin 50 metriä saaren pohjoisrannasta. Saaren keskiosassa on laajalla alueella ns. rakkakivikkoa. Kivikon kivistä on kasattu muodoltaan jotakuinkin pyöreäseinäinen rakenne, jonka halkaisija on noin 2,5 metriä. Seinien korkeus on puolisen metriä. Kyseessä on todennäköisesti kalastajien tai muiden merenkulkijoiden tekemä tilapäinen yöpymissuoja.

Saaren pohjoisosan rakkakivikossa on kuoppia ja vallirakenteita, joiden ikä ja tarkoitus ovat epäselviä, alueen koordinaattipiste on alakohteena

Aiemmat tutkimukset: -
 Aiemmat löydöt: -
 Karttaote: Peruskarttaote 1:5000

Alakohde: Valleja ja kuoppia rakkakivikossa
 x= 6670323, i= 410994, z=5

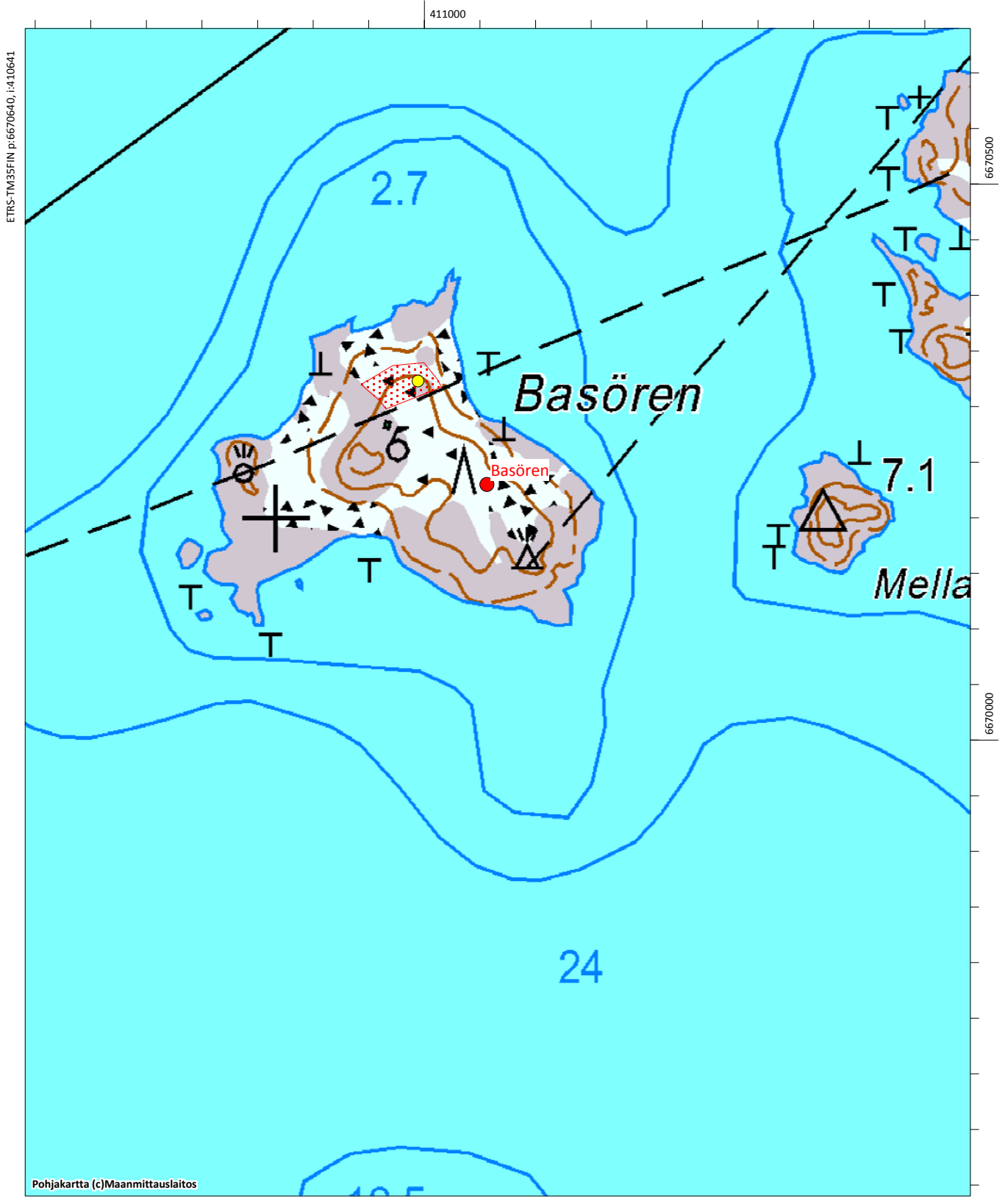


Yöpymissuoja kuvattuna pohjoisesta. (AKDG3273:1)



Valleja ja kuoppia rakkakivikossa. Kuvattu idästä. (AKDG3273:2)

Basören (1000022749) asuinpaikat, historiallinen
(kohteessa yöpymissuoja ja rakkakivikkoon tehtyjä valleja ja kuoppia)



Onäs

Muinaisjäännöslaji: Mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstunnus: 1000022512
 Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: Torpat
 Ajoitus: Historiallinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka: 2

TM35-lehtijako: L4311 PIRTTISAARI-PÖRTÖ
 Peruskartta: Ei saatavissa
 ETRS-TM35FIN koordinaatit: N: 6675290, E: 418984, Z: 6
 Koordinaattiselite: Karttakoordinaatit

Inventointilöydöt: -
 Digikuvat: -

Muinaisjäännösrekisterin

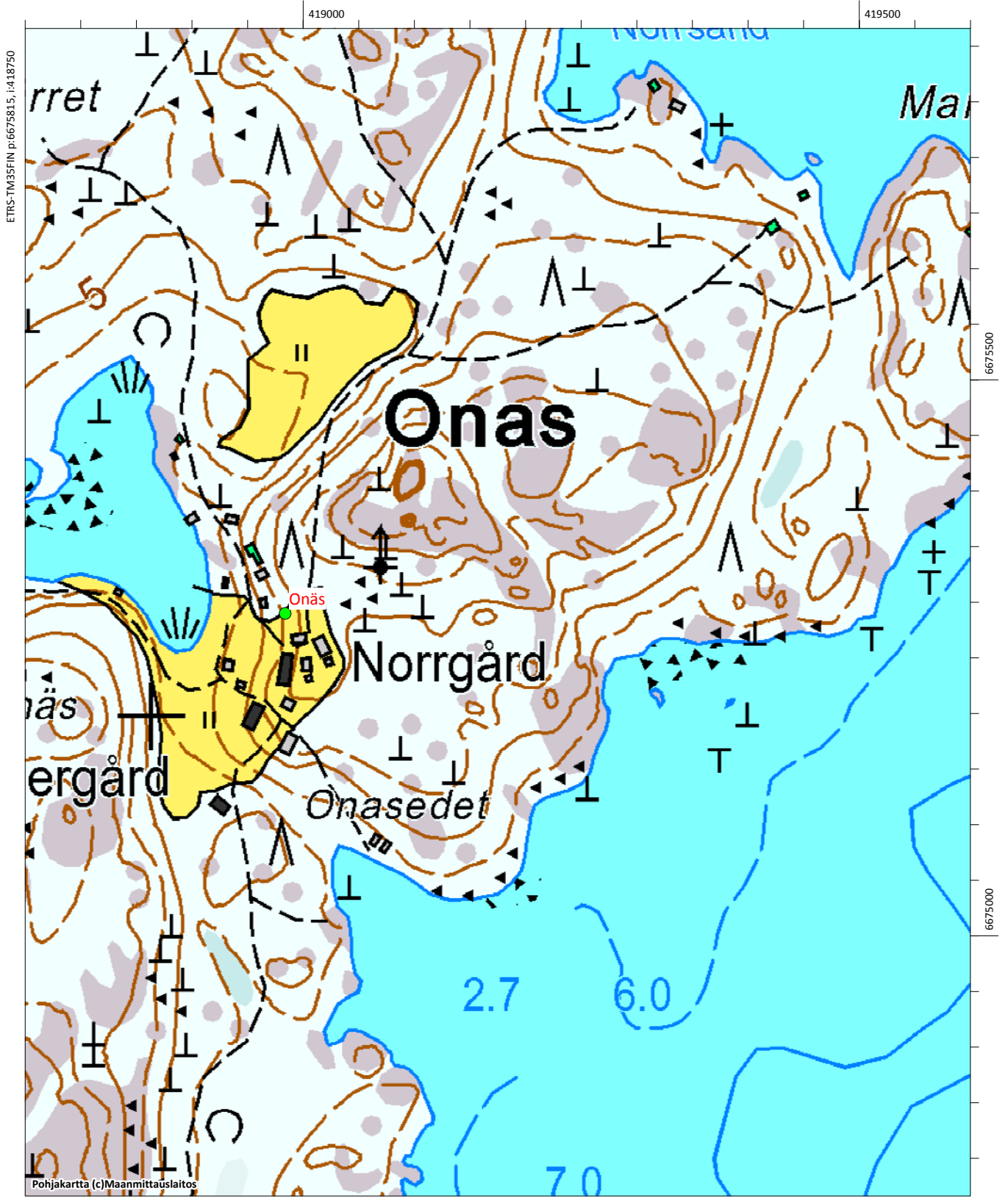
kuvaus: Kuninkaalliseen merikartastoon merkitty kylä. Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa ja sitä ei ole rajattu.

Inventointihavainnot: Kohde sijaitsee Onaksen saaren keskiosassa, saaren kapeimmalla kohdalla. Alue, jolle kylä on merkitty on edelleen asuttua ja rakennuskanta on melko iäkstäkin. Piha-aluetta ei tarkastettu ja sen ulkopuolelta ei havaittu merkkejä rakenteista, jotka voisivat liittyä 1700-luvun tai varhaisempaan asutukseen. Merikartastoon ja 1800-luvun karttoihin merkityt pellot ja niityt ovat kesannolla tai kasvaneet umpeen. Erittäin tiheän ja korkean kasvillisuuden takia havaintojen teko oli vaikeaa.

Aiemmat tutkimukset: -
 Aiemmat löydöt: -
 Karttaote: Peruskarttaote 1:5000

Mahdollinen muinaisjäännös

Onäs (1000022512) asuinpaikat/torpat, historiallinen



Liitekarta. Inventointialue ja kohteet